

za slobodu onoga što se kritikuje

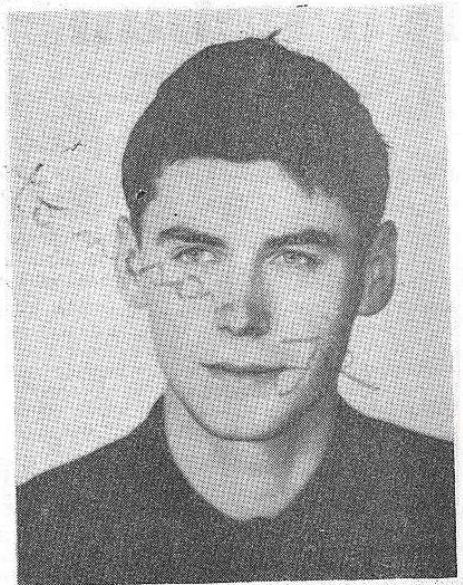
iztok geister

Marks u svojoj znamenitoj 11. tezi kaže da su filozofi svet samo različito tumačili, a stvar je u tome da ga promenimo. Kako ja shvatam ovu tezu? Pre svega ne radi se o tome da filozofi menjaju fizički svet. Fizički svet možemo menjati i samom fizičkom akcijom. Kad filozofi svet tumače, tumače misleni svet i time ovaj misleni svet već i menjaju. Stvar filozofije je prema tome doista menjanje sveta, koje se realizuje, ili bolje rečeno — događaj sa tumačenjem sveta. U svetlu takvog shvatanja, Marksova teza je naravno čisti blef ili, ako hoćete, apsurdna misao.

Takvo razumevanje XI teze i preokretanje njenog smisla ima svoj raison u poricanju klasičnog shvatanja istine. Po toj teoriji, kao što je opšte poznato, istina ima karakter suda: *adaequatio intellectus et rei*. Iza toga stoji uverenje da sudom o nekoj stvari tu istu stvar možemo da promenimo. Fiktivnost tog uverenja je najkarakterističnije svojstvo

apsolutnog i samodovoljnog duha u ulozi *humanitas-a*. Na taj način se čitava istorija filozofije, s retkim izuzecima koji samo potvrđuju pravilo, pokazuje kao istorija subjektiviteta.

Za postojeću kritiku, a o njoj bi ovde trebalo da bude reč, moramo reci da je u velikoj meri zasnovana na fiktivnoj skladnosti misli i stvari. Ako prihvatimo princip nove adekvatnosti, to jest načelo funkcionalizma, postavlja se pitanje intencionalnosti, kao jednog od najkarakterističnijih svojstava kritike. Naime, da li je kritika sa osobenošću ideje usmerena na objekat sa osobenošću ideje, postavljajući se pitanje intencionalnosti, kao jednog od najkarakterističnijih svojstava kritike. Naime, da li je kritika sa osobenošću ideje usmerena na neku drugu misao, — uopšte usmerena? Druga misao se kritikom ne menja. I ne nestaje. Prema tome, verovatno imamo posla sa određenim prostorom, sa određenom apsorpcijskom strukturom koja se neprestano širi. Misao je po svojoj prirodi večna i istovremeno aktuelna. Neizbrisiva.

Tako sagledana — kritika, prema tome, ne menja neke druge misli, nego menja strukturu, red misli. Svaka je kritika dakle samo neka nova misao pored predjašnje, kritikovane misli. Intencionalna kritika moguća je samo u metafizici (na relaciji subjekat — objekat), to jest, u fikciji.

Ako, dakle, ovde treba za nešto da apelujemo, onda ne mogu apelovati samo za slobodu kritike, nego i za slobodu onoga što se kritikuje.

(Preveo sa slovenačkog G. J.)

i. g. plamen

MUVA

muva posećuje
različite stvari

dotakneš se muve
predma muva nisi

i dve muve namah
sede

jedna muva na drugoj
počiva

lepota sira
mine, kad muva napusti sir

lepota muve
mine, kad je nestane u siru

hlače odlete prema muvi
muva odleti

muva doleti na hlače
hlače odlaze

da li je sramotno biti muva?
muva tek pokatkad boravi blizu stidnice

leti goła
a na koži je nepoželjna

njegova boja je zelena
njegova sloboda je zelena

Phallus impudicus
plus muva

muva sedi na dreku
muva smrdi na drek

drek sedi ispod muve
drek smrdi na drek

muva sedi na mušnici
noga stidne muvu

muva sedi na cipeli
mušnica putuje

ubio sam muvu
ko će mene ubiti

biti muva
živeti posmrtni život

razmišljanje o muvi
muvi život produžava

razmišljanje o čoveku
čoveku život skraćuje

PODNE

A neko je, nesumnjivo,
F. Hölderlin

Mišice su čitavog proleća velike
septembra se povlače u telo
pa u svetlu sumnje
traže put povratka
a nema nijednog izvora
da bude snažniji od hladnog izvora.
U tami stepački rastu stubovi
sretaju se tanke usne čaša
glasovi kamenja
i ohrtog znoja.
Čitavu zimu košulja je zakopčana.

Iz zemlje zemlja i prašnjava pesma.
Kad sunce zađe iza sveta
a gora ostane sveta
ženski stid rasklapa lica.
A reč se uvek zatvara u reč
izgovorena odoleva vremenu
a za to vreme
Dioniz je ogradio muziku.
Preko zime suho cveće čudno cvilli.

Mokri duh boravi na najsevernijim liticama
i tek pokaikad preko zime ostaje svež
rado ga grickaju divokoze
dok plaše misao gmlje
i sve što je s merom mereno i sa simpatijom
gledano. Turski konj je turski konj.
OBALA ZA NJEGA NE BRINE.
„Za njega hoću svežanj mladih lica“.
„Plaćam tuce nikotiniziranih duša“.
[kaparu.“
„Kapara je položena“. „Ništa niste rekli“.
„To se razume samo po sebi“.
„Što jeste jeste.“

Kad sneg pokrije ravnu plohu
prevareni dlanovi ne traže svetlosti.
A telo ne zadržava telo
ruke padaju u tamu
i traže nepoznato. Gde se skriva
poznato. Samočno samo sebe pokazuje
i ne prečura po oku
zato što je oko uvek samo oko. Nije sumnjiv Bog
ništa njegova ruka, sumnjiv je svet
koji je ipak izdvojen u tami.
Da li nevidljivo zbilja iza oka spava?
U podne se okrene dan i okrene noć
okreću se dan i noć.

Preveo sa slovenačkog
Gojko JANJUŠEVIĆ